

Religió Catòlica de l'Educació Infantil

Amb la incorporació de l'àrea de Religió al currículum d'Educació Infantil, la legislació educativa a Espanya és coherent amb la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948, que reconeix el dret de tots a l'una educació integral i el dret preferent de les famílies a triar el tipus d'educació que haurà de donar-se als seus fills i filles. Aquests drets i llibertats fonamentals estan així reconeguts en el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de 1966 i la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea del 2000. La LOMLOE, a més, en el primer apartat del seu primer article, ha assegurat el compliment efectiu dels drets de la infància segons el que s'estableix en la Convenció sobre els Drets del Nen. Són referències bàsiques del dret internacional ratificades per l'Estat espanyol. Es compleix així el que s'estableix en la Constitució espanyola de 1978 en el seu Títol primer sobre drets i llibertats fonamentals, en el referit a la llibertat religiosa i el dret a l'educació.

En aquest marc, l'ensenyament de la Religió Catòlica es proposa com a àrea curricular d'oferta obligatòria per als centres escolars i de lliure elecció per a les famílies. Forma part de la proposta educativa necessària per al ple desenvolupament de la personalitat dels alumnes i les alumnes. Amb la seva identitat i naturalesa, l'àrea de Religió Catòlica, en línia amb les finalitats pròpies de l'Educació Infantil, afavoreix el procés educatiu de l'alumnat, contribuint a la seva formació integral i al ple desenvolupament de la seva personalitat. Proposa, específicament, el despertar de la sensibilitat espiritual i de l'experiència religiosa, a la llum de la visió cristiana de la vida, com a part del seu desenvolupament personal i social. Respon a la necessitat de comprendre i millorar la nostra tradició cultural, les seves expressions i significat, en contextos plurals i diversos. I complementa la necessària educació en valors humans i cristians que orienta el desplegament d'un projecte vital que aspira a la realització plena i feliç en els entorns comunitaris de pertinença.

L'àrea de Religió Catòlica a l'escola es caracteritza per les seves contribucions educatives plantejades en línia amb els objectius, finalitats i principis generals i pedagògics del conjunt de l'etapa, també amb les competències clau el desenvolupament de les quals haurà d'iniciar-se en aquests primers anys d'escolarització. Amb els aprenentatges del currículum, inspirats en l'antropologia cristiana, s'enriqueix el procés formatiu dels nens i nenes, si així ho han triat les seves famílies: s'accedeix a aprenentatges culturals propis de la tradició religiosa i de l'entorn familiar que contribueixen a madurar la identitat personal; a aprenentatges d'hàbits i valors, necessaris per a la vida individual i social; i a aprenentatges vitals que donen sentit humà i cristià a la vida i formen part del necessari creixement interior. Aquestes aportacions del currículum de Religió Catòlica, a la llum del missatge cristià, responen a un compromís de promoció humana amb la inclusió de tots i enforteixen el poder transformador de l'escola.

El currículum de l'àrea de Religió Catòlica és resultat d'un fecund diàleg de la Teologia, font epistemològica que proporciona els sabers bàsics essencials per

a una formació integral a l'escola inspirada en la visió cristiana de la vida, amb altres fonts curriculars, especialment la psicopedagògica, que orienten el necessari procés educatiu en l'Educació Infantil. El disseny curricular de l'àrea de Religió Catòlica ha tingut en compte el context global que està vivint l'educació en les primeres dècades del segle XXI: ha dialogat amb el marc europeu d'educació en les seves competències clau de 2018 i vol integrar-se en el seu horitzó de 2025, s'ha deixat interpel·lar per la sensibilitat dels objectius de desenvolupament sostenible i la ciutadania global i intercultural, i ha tingut en compte l'oportunitat de tornar a imaginar els futurs de l'educació prioritzant l'aprendre a ser i a viure amb d'altres. Alhora, s'ha deixat afectar pels compromisos del Pacte Educatiu Global, promogut per l'Església catòlica, que subratlla la centralitat de la persona en els processos educatius, l'escolta de les noves generacions, l'acolliment de totes les realitats personals i culturals, la promoció de la dona, la responsabilitat de la família, l'educació per a una nova política i economia i la cura de la casa comuna. Especialment, el currículum de Religió Catòlica s'obre a les iniciatives eclesials de la Missió 4.7, sobre l'ecologia integral, i de l'Alt Comissionat per a la Fraternitat Humana conformat per diverses religions per a construir la casa comuna i la pau mundial. D'aquesta manera, l'ensenyament de la Religió Catòlica, mantenint la seva peculiaritat i l'essència del diàleg fe-cultura i fe-raó que l'ha caracteritzat en la democràcia, acull els signes dels temps i respon als desafiaments de l'educació en aquest segle XXI.

L'estructura del currículum de Religió Catòlica s'integra en el marc curricular de la LOMLOE i és anàloga a les de les altres àrees i matèries escolars, contribuint com aquestes al desenvolupament de les competències clau a través d'una aportació específica. És un currículum obert i flexible per a facilitar la seva programació en els diferents entorns i centres educatius.

Es plantegen, en primer lloc, les sis competències específiques pròpies de l'àrea de Religió Catòlica. Són comuns per a totes les etapes, proposen gradualment aprenentatges de caràcter cognitiu, instrumental i actitudinal; i permeten el desenvolupament de les competències clau que s'inicien en l'Educació Infantil. Algunes competències específiques estan centrades en la formació de la identitat personal, coneixen les dimensions emocionals i afectives i promouen que cada alumne i alumna conformi amb autonomia, llibertat i empatia el seu projecte vital, inspirat per la visió cristiana. Unes altres subratllen la dimensió social i cultural, necessària per al desplegament de la personalitat individual i la construcció responsable i creativa dels entorns socioculturals des del missatge cristià d'inclusió i fraternitat. I unes altres proposen la visió cristiana de la vida, el coneixement de Jesucrist i de l'Església, i contribueixen a una síntesi de la fe cristiana capaç de dialogar amb altres sabers i disciplines escolars.

En segon lloc, es proposen els criteris d'avaluació que estan directament relacionats amb les competències específiques.

En tercer lloc, es proposen els sabers bàsics necessaris per a aconseguir la proposta formativa de l'àrea de Religió Catòlica. Aquests sabers, que deriven específicament del diàleg de la Teologia i la Pedagogia, constitueixen els

coneixements, destreses i actituds necessaris per a l'assoliment de les competències específiques.

En el currículum, els sabers bàsics es presenten organitzats en tres blocs. El primer bloc gira entorn del descobriment de la vida i de l'autonomia personal, a la llum del missatge cristià, que s'enriqueix amb valors de llibertat, responsabilitat, comunicació de les emocions i idees pròpies. El segon bloc planteja el coneixement de l'entorn, la trobada amb els altres i la cura d'un mateix i dels altres per a créixer en harmonia i comunió. El tercer bloc facilita la comprensió de la tradició social i la identitat cultural per a aprendre a viure amb els altres, a respectar la naturalesa, construir entorns inclusius i diversos i construir la casa comuna. Tots els sabers es plantegen amb un sentit obert per a facilitar la seva adaptació al context.

Finalment, les orientacions metodològiques i per a l'avaluació de l'àrea de Religió Catòlica estableixen una proposta didàctica en línia amb les altres àrees de l'etapa i les situacions d'aprenentatge. La seva programació constitueix una oportunitat per a incorporar les realitats més properes dels centres educatius i de l'entorn i per a plantejar la programació didàctica de l'àrea de Religió Catòlica en projectes i àmbits més globalitzats del segon cicle d'Educació Infantil.

Competències específiques

- 1. Descobrir, experimentar i expressar la identitat personal a través del coneixement del seu cos i el desenvolupament de les seves capacitats afectives i qualitats, mitjançant l'acostament a figures bíbliques i persones significatives, per a adquirir autonomia en les seves activitats quotidianes i hàbits bàsics de relació.**

La contribució al desenvolupament emocional i afectiu, així com una primera educació en valors de convivència, en estreta relació amb les famílies, són finalitats educatives d'aquesta competència específica de Religió Catòlica. Proposa progressar en el coneixement del seu cos descobrint les seves experiències personals i socials de manera harmònica i integral. Suposa avançar en la valoració i control del seu cos, dels sentits, aconseguint la seva autonomia en les necessitats bàsiques. Implica l'experimentació dels diversos llenguatges i representacions de la realitat per a expressar progressivament les seves emocions i sentiments per a formar-se una autoimatge ajustada i positiva de les seves possibilitats i límits. Comporta la progressiva identificació de les qualitats personals i de les diferències amb els altres, participant amb respecte en els seus entorns, desenvolupant automotivació, confiança en si mateix, i acceptant de manera conscient les normes i hàbits de convivència.

En el desenvolupament d'aquesta competència, exerceix un paper essencial el descobriment de l'autonomia personal i de relacions amb l'entorn que es viuen de manera inseparable i complementària; té un vincle específic amb l'àrea

“Creixement en Harmonia”. Aquest procés educatiu s'enriqueix amb el descobriment d'hàbits i valors que es proposen des de models de vida cristiana i relats bíblics sobre Jesús de Natzaret. L'adquisició d'aquesta competència contribueix al fet que els nens i nenes creixin en harmonia, desenvolupant un progressiu control d'una certa autonomia personal alhora que comencen a establir relacions afectives amb els altres amb autoconfiança, respecte vers ells mateixos i empatia. Es tracta de contribuir al benestar emocional, amb seguretat afectiva en les relacions socials.

2. Reconèixer, experimentar i apreciar les relacions personals i amb l'entorn, desenvolupant habilitats socials i actituds de respecte, a través de l'escolta i comprensió de narracions bíbliques, per a promoure valors de la vida en comunitat i contribuir així a la fraternitat humana.

El desenvolupament emocional i afectiu, que es desplega harmònicament en hàbits de cura d'un mateix, de l'entorn, de les relacions socials i de convivència, és una de les finalitats educatives d'aquesta competència específica de Religió Catòlica. Suposa avançar en el respecte de l'entorn, de la dignitat de la vida de tots i de la cura de la naturalesa, com a dons rebuts de Déu Creador. Comporta l'adquisició de les primeres habilitats socials i de convivència, acceptant les normes de convivència i respecte cap als altres. Implica el desenvolupament d'estratègies d'autoregulació de la conducta, amb valors d'acolliment, amabilitat, agraïment i empatia. Proposa la valoració d'hàbits de vida saludable en l'autocura i la cura de l'entorn natural, familiar i escolar.

El desenvolupament d'aquesta competència contribueix a la maduració del procés de socialització dels nens i nenes, en harmonia amb la seva autonomia personal, afectiva i emocional; té un vincle específic amb l'àrea “Descobriments i Exploració de l'Entorn”. El procés educatiu s'enriqueix amb la proposta de valors cristians que enforteixen l'autonomia, l'autoestima, l'ajuda mútua i la col·laboració amb els altres, i que es descobreixen en els costums i tradicions religioses de l'entorn. L'adquisició d'aquesta competència suposa sensibilitzar-se en valors d'escolta, empatia i cooperació com a desenvolupament de la identitat personal, per a enriquir-se amb la convivència familiar, escolar i les relacions de l'entorn. Es descobreixen així les possibilitats de la vida en comú i la fraternitat humana, tant en la família com en les relacions socials.

3. Observar, acceptar i gaudir la diversitat personal i social descobrint en els seus entorns pròxims situacions en les quals pugui cooperar en la cura de la casa comuna, des del reconeixement dels valors del missatge i els fets de Jesús de Natzaret, per a generar espais inclusivius i pacífics de convivència.

El descobriment i l'experimentació de la incipient autonomia personal, amb el seu equilibri emocional, autocontrol d'emocions i de les primeres relacions socials, amb les seves normes i hàbits de convivència, són finalitats de l'educació integral que poden ser enriquides per aquesta competència específica de Religió Catòlica. Comporta l'exploració de les seves possibilitats amb progressiva autonomia, que pot ser complementada per valors de compassió i perdó, propis de l'ètica cristiana. Suposa l'acceptació de les primeres normes de convivència i de relació amb l'entorn i amb els altres, que poden ser recolzades en la tradició cristiana. Implica el desenvolupament de l'afectivitat i el reconeixement de la igualtat entre nens i nenes, que pot enfortir-se des de la visió cristiana de la vida.

El desenvolupament d'aquesta competència recolza la maduració de la personalització i la socialització dels nens i les nenes amb la proposta dels valors del missatge cristià amb la finalitat d'enfortir els processos educatius de l'autonomia i identitat personal amb una autoimatge positiva i ajustada; d'ajuda mútua i cooperació amb els altres; de relacions amb l'entorn social i natural per a gaudir-lo i cuidar-lo. Complementa les tres àrees d'aquesta etapa. L'adquisició d'aquesta competència suposa reforçar l'adquisició de valors compartits des d'una motivació religiosa en la seva tradició i fonament. Es proposen així les possibilitats de l'amistat social i l'ecologia integral com a propostes de l'ensenyament social de l'Església per a generar espais segurs, inclusivius i pacífics de convivència.

4. Explorar i admirar diferents entorns naturals, socials, culturals i artístics gaudint de les seves manifestacions més significatives i descobrint els seus valors cristians, per a desenvolupar creativitat, sensibilitat estètica i sentit de pertinença.

L'observació i exploració de l'entorn, en els seus elements físics i naturals, també en els seus elements d'identitat, socials i culturals, són objectius educatius d'aquesta competència específica de Religió Catòlica en línia amb l'educació integral. Suposa el descobriment i l'exploració de tots els elements de l'entorn per a gaudir-los i enriquir les possibilitats personals. Implica despertar la curiositat infantil cap a tots els entorns per a observar-los i satisfer les necessitats pròpies i les del grup. Comporta reconèixer els elements i fenòmens propis de la naturalesa per a la seva exploració i cura. Suposa el coneixement d'altres entorns familiars, socials i culturals els elements dels quals també poden enriquir l'autoconfiança i les capacitats personals. Proposa el desenvolupament de la dimensió social promovent el sentit de pertinença i el respecte cap a la cultura i la tradició. Implica també el cultiu de la sensibilitat estètica i creativitat en la seva expressió diversa.

Aquesta competència específica contribueix a la comprensió i l'admiració de l'entorn cultural, en qualsevol de les seves expressions socials, artístiques, ètiques i religioses; té un vincle específic amb l'àrea "Comunicació i Representació de la realitat". Per tant, amb el coneixement i admiració dels costums i tradicions religioses, s'estimula una autonomia personal i social que promou des de la infància la diversitat i el diàleg intercultural i intergeneracional. L'adquisició d'aquesta competència implica harmonitzar el desenvolupament de l'autonomia i identitat personal, proposant la comprensió i admiració de la cultura, amb l'aprenentatge a viure amb els altres en diversos contextos socials, respectant l'experiència religiosa expressada en les cultures i desenvolupant sentit de pertinença que proporcionaran actituds de confiança en els seus sentiments personals i socials.

5. Descobrir, manifestar i generar gust per conrear la seva interioritat, explorant pensaments, emocions, sentiments i vivències, admirant diferents expressions de la tradició judeocristiana i altres tradicions religioses, per a créixer amb la llibertat i seguretat necessàries que possibilitin el desenvolupament de la dimensió espiritual i les bases del propi sistema de valors i creences.

El descobriment i estima de la pròpia interioritat, explorant sentiments i vivències, personals i socials, és l'objectiu educatiu d'aquesta competència específica de Religió Catòlica en línia amb l'educació integral. Proposa descobrir i expressar les pròpies experiències que els nens i nenes tenen en el seu món interior. Suposa conrear experiències d'autoexploració interior, de relaxació, de reflexió, de silenci i d'oració. Implica aprendre a reconèixer i expressar en diversos llenguatges aquestes emocions i sentiments relacionats amb l'experiència religiosa. Comporta la relació d'aquestes vivències personals amb les del seu entorn natural, familiar, escolar, i sociocultural.

Aquesta competència inclou la cura de la interioritat en el desenvolupament de l'autonomia i identitat individual, el descobriment progressiu de l'experiència espiritual i el despertar religiós. Ajuda el coneixement i l'admiració de diferents expressions de la tradició cristiana en un clima de llibertat i seguretat necessàries per al desenvolupament de les bases del propi sistema de valors i creences. L'adquisició d'aquesta competència suposa l'experimentació i el gust de la pròpia interioritat tenint en compte aquestes possibilitats espirituals i religioses en el desenvolupament de l'autonomia personal i l'equilibri emocional de nens i nenes.

6. Conèixer i apreciar la figura de Jesús de Natzaret i de la comunitat eclesial, a través de relats bíblics i manifestacions religioses de l'entorn, per a reconèixer l'específic de la tradició cristiana en un context social de pluralitat religiosa.

El coneixement i valoració d'alguns continguts essencials del missatge cristià, proporcionant una primera síntesi de la fe cristiana i les seves manifestacions socials en l'entorn, són objectius educatius d'aquesta competència específica de Religió Catòlica. Proposa un acostament a la figura de Jesucrist i el seu Evangeli, així com a l'Església i les seves celebracions i festes. Requereix una primera aproximació a algunes narracions bíbliques per a conèixer la tradició cristiana. Suposa el reconeixement d'aquests elements essencials del cristianisme en algunes expressions culturals, socials i artístiques del propi entorn.

El desenvolupament d'aquesta competència aporta alguns sabers bàsics d'un primer acostament als ensenyaments i els valors de l'Evangeli. El coneixement de Jesucrist, la Bíblia i de l'Església seran els aprenentatges necessaris en el desenvolupament d'aquesta competència. L'adquisició d'aquesta competència contribueix a interioritzar el coneixement i valoració de les actituds i normes de convivència i pot ajudar a aprendre a viure amb els altres en contextos de pluralitat cultural i religiosa, mantenint les vivències i creences des de la pròpia identitat.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Adquirir autonomia en la cura del seu cos i en la realització de les seves activitats quotidianes, ateses les indicacions establertes en comú per a l'aula.
- 1.2. Reconèixer hàbits bàsics de relació prenent com a referència models cristians i proposant actituds per a la vida en la família i a l'escola.
- 1.3. Expressar les capacitats afectives i qualitats reconeixent possibilitats i limitacions, utilitzant-les per a la seva cura i el del seu entorn i per a afrontar dificultats.

Competència específica 2

- 2.1. Desenvolupar hàbits d'acolliment i amabilitat apresos a través de contes i narracions bíbliques sobre la vida en comunitat.
- 2.2. Adquirir valors d'escolta i agraïment en les seves relacions socials properes per a relacionar-se amb els altres de manera assertiva.
- 2.3. Generalitzar actituds de respecte i mediació per a generar vincles significatius d'amistat i afecte, escoltant amb atenció relats bíblics en els quals es consideri la importància de la fraternitat en la comunitat cristiana i en les relacions socials.

Competència específica 3

- 3.1. Propiciar espais inclusius i pacífics de convivència, prenent com a exemple les paraules i accions de Jesús de Natzaret i reconeixent la seva importància per a la construcció d'un món més fratern i compassiu.
- 3.2. Reconèixer sentiments i actituds que fomentin el respecte, la compassió i el perdó, observant-los en personatges de narracions bíbliques.
- 3.3. Comprendre actituds de cooperació per a la consecució d'espais pacífics de convivència, escoltant narracions i relats bíblics que proposin models de respecte a la diversitat i de fraternitat.

Competència específica 4

- 4.1. Expressar en diversos llenguatges els costums socials de l'entorn que reflecteixen la vivència de valors cristians, mostrant respecte i estima.
- 4.2. Conèixer les manifestacions culturals, religioses i artístiques, despertant hàbits d'admiració, respecte, diàleg intercultural i sentit de pertinença.
- 4.3. Desenvolupar la capacitat artística i la sensibilitat estètica en harmonia amb la seva pròpia identitat personal i cultural.

Competència específica 5

5.1. Explorar el propi món imaginatiu i simbòlic i reconèixer les pròpies emocions, descobrint-lo en moments de silenci, quietud i espais de reflexió guiada que permeti descobrir la vida interior.

5.2. Identificar i expressar alguns sentiments i conviccions, coneixent oracions, cançons i pràctiques religioses, acollint-les amb una actitud d'assertivitat i respecte.

5.3. Descriure les creences i valors, pròpies i dels altres, comunicant-les amb seguretat a través de diversos llenguatges, reconeixent el silenci i l'oració com a elements de l'experiència espiritual i religiosa.

Competència específica 6

6.1. Identificar a Jesús de Natzaret com el nucli essencial del cristianisme a través de l'escolta de narracions bíbliques i l'observació de tradicions i obres artístiques.

6.2. Distingir les actituds i valors propis de la vida cristiana, escoltant narracions dels Evangelis i dels Fets dels Apòstols i apreciament les accions de servei en la vida en comunitat.

6.3. Reconèixer i respectar els valors, actituds i característiques bàsiques del cristianisme i d'altres religions.

Sabers bàsics

A. El valor de la persona a la llum del missatge cristià: autonomia i comunicació

– Progressiva autoregulació, responsabilitat, cura d'un mateix, en els hàbits bàsics de relació.

– La cura i el respecte del cos i de la naturalesa en la visió cristiana.

– El valor de l'ésser humà, amb els seus límits i possibilitats, com a fill de Déu.

– La igualtat i dignitat de tots els éssers humans a la llum de l'Evangelí.

– Actitud de respecte davant l'exteriorització d'emocions, creences, pensaments, il·lusions i pors dels altres.

– Comunicació de les pròpies emocions quan perdonem i som perdonats.

– Qualitats i talents personals proposats en figures bíbliques i altres biografies significatives.

– Relats bíblics i biografies d'altres personatges de la cultura de l'entorn que posen de manifest el valor de la interioritat i l'experiència religiosa.

- Valoració de la bellesa i la seva capacitat per a ser transmissora d'un sentit de pertinença i valors.
- Expressió creativa a través de diferents llenguatges del seu món interior, del que experimenta i admira.
- Estima del silenci i la calma com a eines per a la identificació d'emocions i sentiments.

B. A l'encontre i cura dels altres: créixer en comunitat

- Maneres de comunicar les emocions pròpies en les relacions interpersonals.
- Actituds d'autonomia, assertivitat, respecte, empatia i cura de les persones i de la naturalesa, a la llum de l'ètica cristiana.
- Valoració d'un clima de convivència harmònic, inclusiu i pacífic construït entre tots: el diàleg i l'empatia.
- Actituds d'amabilitat, acolliment i gratitud com a expressió de respecte als altres.
- Habilitats per a la mediació i la resolució de conflictes: escolta activa, diàleg constructiu, assertivitat i perdó.
- Valoració de les relacions socials, especialment de l'amistat.
- Admiració i cura de la naturalesa com a creació de Déu i casa comuna.
- La fraternitat humana: fills i germans d'un únic Déu.
- Presentació de diversos relats bíblics que reflecteixin les accions i sentiments de Jesús de Natzaret cap als més necessitats.
- Narracions bíbliques que proposen el perdó, la misericòrdia i la solidaritat com a característiques del Regne de Déu.
- La vida cristiana en comunitat.
- Actituds de solidaritat i cooperació per a una societat participativa i inclusiva.

C. Identitat cristiana i entorn social

- Identificació de costums socials i manifestacions culturals o artístiques, com a expressió de la fe cristiana.
- Reconeixement de símbols propis de les festes religioses.
- Les oracions i pràctiques cristianes més comunes en l'entorn social.

- La Bíblia com a comunicació de Déu amb les persones.
- Reconeixement de Jesús de Natzaret com a figura clau del cristianisme.
- La família de Jesús i la relació de Jesús amb els seus deixebles.
- L'oració de Jesús.
- La relació de la persona amb Déu i les seves expressions comunitàries: l'Església.
- Calendari litúrgic i celebracions cristianes.
- La riquesa de la interculturalitat com a oportunitat de desenvolupament personal i social.

Orientacions metodològiques i per a l'avaluació

Al llarg d'aquesta etapa, amb les propostes metodològiques i els aprenentatges de l'àrea de Religió Catòlica, inspirats en la visió cristiana de la vida, s'enriqueix el procés de desenvolupament personal i social dels nens i nenes: s'accedeix a aprenentatges culturals propis de la tradició religiosa i de l'entorn familiar que contribueixen a madurar la identitat; es desenvolupen aprenentatges d'hàbits i valors, necessaris per a la vida individual i social; i s'inicien a aprenentatges vitals que donen sentit humà i cristià a la vida, i formen part del necessari creixement interior. Aquestes aportacions del currículum de Religió Catòlica, a la llum del missatge cristià, responen a un compromís de promoció humana amb la inclusió de tots i totes, enforteixen el poder transformador de l'escola i suposen una contribució pròpia a les finalitats d'aquesta etapa.

Les orientacions metodològiques i per a l'avaluació de l'àrea de Religió Catòlica són el conjunt d'estratègies, recursos, accions i situacions d'aprenentatge organitzades i planificades pel professor o professora, o per l'equip docent, per a possibilitar l'aprenentatge de l'alumnat i l'adquisició de les competències específiques previstes en aquesta etapa. Aquestes orientacions comparteixen els plantejaments didàctics propis d'aquestes edats, de les altres àrees i les situacions d'aprenentatge que es proposen per al conjunt de l'Educació Infantil. La seva programació didàctica es concretarà en l'exercici de l'autonomia dels centres escolars i constitueix una oportunitat per a incorporar les realitats més pròximes del context alhora que s'harmonitza amb el projecte educatiu. Aquest currículum facilita la seva programació didàctica com a àrea curricular específica en el segon cicle de l'etapa i ofereix l'oportunitat de plantejar-se en projectes compartits amb altres àrees o àmbits curriculars més globalitzats.

Els plantejaments metodològics d'aquest àrea es fonamenten, globalment, en l'atenció personalitzada a l'alumnat, en la diversitat d'activitats, estratègies, recursos i altres mètodes didàctics; en experiències d'aprenentatge significatives i emocionalment positives, basades en l'experimentació; en la cura del desenvolupament afectiu i cognitiu de l'alumnat respectant el seu ritme evolutiu; en l'aprenentatge individualitzat i cooperatiu; en la relació dels aprenentatges

amb l'entorn, en un enfocament competencial orientat a l'acció, l'emprenedoria i aplicació dels sabers. Serà necessari tenir en compte les condicions personals, socials i culturals de tots els nens i les nenes, per a detectar necessitats específiques i proposar accions de reforç o ampliació flexibilitzant els processos i garantint la inclusió de tot l'alumnat. L'avaluació es comprèn com a part d'aquest procés d'ensenyament i aprenentatge. L'àrea de Religió Catòlica confereix una insubstituïble responsabilitat a la figura del docent la intervenció del qual és essencial en la gestió del procés d'ensenyament, tant en la seva programació com en el seu desenvolupament i avaluació.

La didàctica de l'àrea de Religió Catòlica plantejada en termes d'un currículum competencial haurà de promoure el protagonisme de l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge. Alguns dels passos a seguir en les seqüències d'aprenentatge són:

- Partir de l'experiència concreta de l'alumne i l'alumna, i de la seva realitat personal, familiar, social i cultural;
- Encuriosir, identificant algunes preguntes que susciten les experiències;
 - Promoure el pensament autònom a través de l'escolta i comprensió de relats bíblics, contes i representacions artístiques del missatge cristià;
- Emprar diversos llenguatges per a expressar les seves emocions, gustos i preferències, contrastades amb els valors del cristianisme;
- Acostar-se amb empatia a altres visions del món, per a la construcció de la convivència pacífica i inclusiva;
- Aplicar aquest procés formatiu en la construcció de l'autonomia personal com a preparació per a l'aprenentatge per a tota la vida.

La diversitat de metodologies actives que es poden aplicar hauran de tenir en compte els passos d'aquest itinerari pedagògic i les competències específiques, els criteris d'avaluació i els sabers bàsics, és a dir, els aprenentatges essencials d'aquesta àrea. Les orientacions metodològiques i per a l'avaluació programades harmonitzaran de manera coherent aquests aprenentatges que es proposen en l'àrea de Religió Catòlica, les necessitats pròpies de l'alumnat i els objectius d'etapa.

Atenció personalitzada

El currículum de l'àrea de Religió Catòlica, també en les seves orientacions metodològiques, aposta per una educació personalitzada, que posa a la persona en el centre de tots els processos educatius. Això exigeix acompanyar a cada alumne i alumna tenint en compte la seva personalitat i el seu propi ritme d'aprenentatge, acollir i cuidar la seva experiència personal, familiar i social, respectar la seva autonomia i llibertat, promovent els vincles amb els altres per a créixer individual i comunitàriament. Amb l'atenció personalitzada s'afavoreix el compromís i la implicació dels nens i nenes en el seu procés d'experiència i coneixement, atenant a totes les dimensions de la personalitat de manera

integrada. En concret, l'àrea de Religió Catòlica atén i acompanya el desenvolupament de la interioritat, l'espiritualitat i l'experiència religiosa de l'alumnat. Entre altres recursos per a aquest aprenentatge amb valor personal, es poden utilitzar a l'aula dinàmiques d'educació emocional i comunicació empàtica.

Treball individual i cooperatiu

Les propostes metodològiques de l'àrea de Religió Catòlica hauran d'afavorir experiències d'aprenentatge d'atenció individualitzada i treball cooperatiu, en grup petit o amb tot el grup classe, per a enriquir els processos afectius i cognitius amb la participació activa dels alumnes i les alumnes en la presa de decisions, afavorint el sentit de responsabilitat i pertinença; d'aquesta manera s'incrementa la motivació i el compromís amb el seu aprenentatge. Per això, al costat de l'atenció personal i les orientacions del professorat, es proposa la realització de tasques i accions en grups heterogenis promovent la col·laboració, no la competitivitat, per a desenvolupar hàbits de treball en equip a l'aula que anticipen la vida en entorns diversos. Aquest aprenentatge cooperatiu contribueix a motivar i mantenir l'atenció de l'alumnat i desenvolupa la seva autonomia personal. En concret, l'àrea de Religió Catòlica proposa valors d'autonomia i llibertat personal i cura dels altres. Entre altres recursos per a aquesta metodologia es poden aplicar a l'aula tècniques de treball cooperatiu formal i informal.

Disseny Universal d'Aprenentatge

La metodologia de l'àrea de Religió Catòlica tindrà en compte els principis del Disseny Universal d'Aprenentatge per a programar propostes didàctiques compostes per pràctiques d'aprenentatge, ensenyament i avaluació que contribueixin a enriquir el procés de desenvolupament integral de l'alumnat, promovent el seu progrés en el reconeixement de la tradició religiosa i cultural de l'entorn familiar i social, en l'adquisició d'hàbits i valors necessaris per a la seva vida, en el creixement interior i la seva autonomia personal, així com en l'expressió de les seves pròpies emocions i experiències de manera respectuosa i empàtica generant entorns inclusius i diversos. Es fomenten així processos pedagògics accessibles per a tots per la diversitat d'estratègies i recursos, d'espais i temps, que s'utilitzen a l'aula i per l'adaptació del currículum a les necessitats dels diferents ritmes d'aprenentatge. En el disseny de les activitats d'aquesta àrea es tindrà en compte la flexibilitat del currículum, els contextos d'ensenyament inclusius, i la utilització de recursos accessibles per a tots.

Situacions d'aprenentatge

Les situacions d'aprenentatge constitueixen el nivell més concret d'un procés de programació didàctica del currículum. És un conjunt de tasques relacionades entre si per a facilitar l'aprenentatge a partir d'experiències viscudes per l'alumnat. Les propostes metodològiques de l'àrea de Religió Catòlica poden recrear a l'aula situacions significatives i quotidianes del seu entorn personal, familiar, social i cultural, referides a les necessitats i interessos dels alumnes i

les alumnes a aquestes edats, per a abordar els sabers bàsics, els criteris d'avaluació i les competències específiques als quals van vinculats. Els docents de l'àrea de Religió Catòlica poden proposar situacions d'aprenentatge estimulants, significatives i integradores, contextualitzades i respectuoses amb el procés de desenvolupament integral de l'alumnat en totes les seves dimensions. Hauran de tenir un plantejament precís dels aprenentatges essencials de l'àrea de Religió Catòlica que s'esperen aconseguir. Aquestes situacions presentaran reptes o problemes amb una complexitat coherent amb el desenvolupament de l'alumnat, la resolució del qual impliqui la realització de diferents activitats i la mobilització dels aprenentatges que es busquen per a la creació d'un producte o la resolució d'una acció; afavoriran la transferència dels aprenentatges adquirits en l'àrea de Religió Catòlica a contextos de la realitat quotidiana del nen i la nena, en funció del seu progrés maduratiu. Es buscarà contribuir al diàleg, al pensament creatiu i autònom, així com a la bona convivència i el respecte a la diferència. Les situacions d'aprenentatge en l'àrea de Religió Catòlica tindran en compte els centres d'interès de l'alumnat i possibilitarà la mobilització coherent i eficaç dels diferents coneixements, destreses, actituds i valors propis d'aquest àrea.

Aprenentatge basat en el joc

Es proposa el joc com a metodologia activa en el procés d'aprenentatge i avaluació de l'àrea de Religió Catòlica. El joc és una de les manifestacions més importants del pensament infantil i un principi pedagògic fonamental en aquesta etapa. Amb aquestes propostes s'incrementa en els nens i les nenes la motivació, la participació activa i la socialització amb els altres companys i companyes, es potencia la imaginació i creativitat. El joc, a més, proporciona informació al professorat sobre el procés formatiu de l'alumnat. A través del joc s'organitzen els aprenentatges d'una forma global i significativa facilitant oportunitats d'exercitar conductes i sentiments que formen part dels aprenentatges proposats en l'àrea. S'estimula l'expressió i la vivència de l'autonomia i de la creativitat; es desenvolupa la dimensió afectiva, motriu, cognitiva i de convivència. L'aprenentatge de les competències específiques i els sabers bàsics en aquesta etapa pot proposar-se a través del joc, buscant el centre d'interès dels alumnes i les alumnes, afavorint l'activitat experimental, manipulativa i sensitiva, on l'alumnat madura el seu propi coneixement. Mitjançant el joc, l'àrea de Religió Catòlica desenvolupa també l'atenció, la memòria, la imaginació, la creativitat, la comunicació i l'expressió en diversos llenguatges; a més, genera satisfacció emocional i ajuda a gestionar la resolució de conflictes a l'aula. Les narracions i els contes poden complementar aquesta proposta metodològica.

Aprenentatge orientat a l'acció

Les propostes metodològiques de l'àrea de Religió Catòlica suposen un enfocament de l'aprenentatge orientat no sols al creixement personal, sinó també al seu desenvolupament social i de relació amb l'entorn; per tant, es busca un enfocament orientat a l'acció en el qual el propi l'alumnat pugui ser protagonista

implicat en el seu procés d'aprenentatge. A més, aquests aprenentatges propis de l'àrea hauran d'estar connectats amb l'entorn familiar i el context pròxim per a relacionar-los de manera pràctica, mobilitzar-los i aplicar-los en la seva vida quotidiana en situacions de diversitat religiosa, personal i social. Incorporar la diversitat cultural i religiosa pròpia de l'aula i de l'entorn contribuirà a despertar i fomentar el diàleg amb els altres, així com l'interès i la curiositat per la diversitat d'identitats personals i socials en les quals el religiós sigui un element propi. Aquest model d'intervenció a l'aula permetrà l'estima i el respecte per la diversitat religiosa i cultural, facilitant que l'alumnat reconegui les festivitats i les manifestacions culturals de l'entorn, així com altres expressions religioses i artístiques pròpies de la nostra tradició cultural. L'alumnat serà progressivament conscient de les referències religioses i culturals, i podrà identificar diferències i semblances per a valorar i apreciar tant la cultura pròpia com la dels diferents pobles i religions.

Avaluació

L'avaluació de l'alumnat es comprèn com a part del procés d'ensenyament i aprenentatge, a més de permetre la valoració dels aprenentatges i ajuda a identificar millores en el procés d'ensenyament. També possibilita detectar dificultats per a aplicar les mesures de reforç necessàries. Els criteris d'avaluació són l'element curricular per a orientar aquesta part del procés d'ensenyament i aprenentatge, entenent l'avaluació com a oportunitat per a formar a persones capaces de desenvolupar-se en situacions reals d'experiència i comunicació, compromeses en la cura pròpia i dels altres.

Per a facilitar l'avaluació, els plantejaments didàctics han d'incloure elements clarament relacionats amb els criteris d'avaluació i les competències específiques, la qual cosa permetrà avaluar els aprenentatges proposats per l'àrea.

L'avaluació de l'àrea de Religió Catòlica es realitzarà en els mateixos termes i amb els mateixos efectes de les altres àrees de l'etapa. Haurà de tenir en compte tots els processos de l'activitat pedagògica que es desenvolupa a l'aula i preveure les eines i instruments necessaris per a observar el nivell d'adquisició de les competències específiques.

Les tècniques i estratègies per a l'avaluació hauran de ser diverses, accessibles i adequades a la diversitat de l'alumnat. En aquesta etapa l'observació directa i sistemàtica serà una eina clau per a l'avaluació, ajudant a l'alumnat al fet que progressivament sigui conscient dels seus aprenentatges, desenvolupant la metacognició des del joc i l'autoconeixement. Es recomanen eines com les rúbriques per a mesurar el nivell d'assoliment de l'alumnat, llistes de control, escales de valoració o acarament i els portafolis o diaris d'aprenentatge. Aquestes avaluacions poden realitzar-se a partir de l'observació i de l'anàlisi dels productes, de manera que tant el professorat com l'alumnat puguin dialogar sobre el procés d'aprenentatge, convertint el mateix en un procés orientador.